

KRW vraagt resultaatgestuurd werken

KRW-plannen maken is een hele klus, ze tijdig tot uitvoering brengen een nog grotere uitdaging. Ervaringen bij beekherstel, reconstructie en dijkverbetering voorspellen weinig goeds. Daar blijkt vaak meer dan tien jaar nodig te zijn om herinrichtingwerken uitgevoerd te krijgen.

Uitvoering van KRW-maatregelen vraagt van BV Nederland dan ook een wijziging van de nu gangbare manier van samenwerken. Een meer resultaat-gestuurde werkwijze lijkt onontkoombaar. Dat vraagt de nodige cultuurverandering. Is die op korte termijn haalbaar? Geldt hier het motto 'bij twijfel niet inhalen'? Vormt dit aanleiding om de KRW-ambitie voor 2015 te verlagen bij de definitieve vaststelling van de plannen komend najaar?

Een groot deel van de geformuleerde maatregelen voor de KRW hebben ruimtelijke gevolgen. Aan de beoogde uitvoering zijn op overheidsniveau prestatieafspraken gekoppeld. Het motto is: als overheid doen wat je toezegt. Bij aantoonbare nalatigheid geldt een (financieel) sanctiebeleid. De Europese Commissie kan Nederland boetes opleggen.

KRW-sanctiebeleid voor ruimtelijke ordening uniek

Gezien het sanctiebeleid wordt de KRW-uitvoering vanuit het perspectief van ruimtelijke ordening een interessante proef. De praktijk leert dat er vaak sprake is van een veel latere oplevering van ruimtelijke projecten ten opzichte van voorgenomen programmering. De HSL en de Betuweroute, vele rijkswegen, woningbouwlocaties en landinrichtingsprojecten zijn hiervan voorbeelden. Inmiddels zien we ook de voornemens rond de ecologische hoofdstructuur, de bestrijding van de verdroging en de uitvoering van reconstructieplannen trager tot stand komen. Maatschappelijk wordt dit als een gegeven aanvaard. Voor de overheid zijn hieraan veelal geen consequenties gekoppeld.

Vooraf goed bepalen wat kan

Over de factoren die 'vertragend' werken om beleidsplannen op het terrein van gebiedsinrichting te realiseren, is al veel gesproken en geschreven. Symposia zijn georganiseerd om te bespreken hoe 'grote infrastructuurprojecten' en gebiedsontwikkeling sneller te realiseren zijn. Het NIMBY-syndroom in samenhang met de Nederlandse wetgeving stond centraal. En met succes; discussies hebben geleid tot stroomlijning van procedures. Onder meer is de Wet op de ruimtelijke ordening aangepast, inclusief sinds 2005 een procedure voor rijksprojecten.

Maatschappelijk lage urgentie waterkwaliteitsdoelen

Realisatie van de KRW-maatregelen vraagt aanpassing van inrichting en gebruik van een gebied. De wijze waarop is bepalend voor de afstroming van stoffen naar het open water en de ruimte die er is voor de ecologische ontwikkeling in en om het water. De samenhang met de inrichting van de ecologische hoofdstructuur, de bestrijding

van verdroging en het maatschappelijk gewenste gebruik in het landelijk gebied spreken hierbij voor zich. Het te behalen tempo van KRW-maatregelen is daarom vrijwel altijd afhankelijk van de snelheid waarmee overeenstemming wordt bereikt over andere doelen in een gebied.

De aanpassing van een beek lijkt eenduidig. Grondeigenaren kijken echter naar de bredere belangen van een gebied. Wat betekent zo'n project bijvoorbeeld voor de landbouw op lange termijn? Dat meningen over de exacte vormgeving verschillen, moge duidelijk zijn. Verder is het mogelijk dat terreinbeherende instanties en overheden minder prioriteit geven aan de medefinanciering van de natuurdoelen in beekprojecten. In andere projecten, bijvoorbeeld tegen wateroverlast, vindt men het geld urgenter nodig.

Daarnaast hebben het bereiken van waterkwaliteitsdoelen en een betere ecologische toestand gemiddeld een lagere maatschappelijke urgentie. Dit aspect komt tevens naar voren in de discussie of gedwongen grondverwerving acceptabel is. Bij dijkverbeteringsprojecten is de urgentie groter. Daar wordt het normaler gevonden het onteigeningsinstrument in te zetten. De baten van het verbeteren van de waterkwaliteit worden zeker gezien. Het effect op welzijn en welvaart is in de beleving van velen - en zeker een groot deel van onze bestuurders - echter zeer gering. Een logisch effect is vertraging van de realisatie. Tempo is te maken wanneer werken via het 'win-win'-principe mogelijk is.

Andere werkwijze nodig

Natuurlijk is bij het bepalen van de KRW-maatregelen rekening gehouden met de uitvoerbaarheid. De praktijk wijst echter uit dat plannings veelal te rooskleurig zijn en niet op de uitvoeringspraktijk afgestemd. Anno 2009 hebben we het wel over programmering, maar productieafspraken zijn nog steeds niet in de volle breedte gemaakt. Eigenlijk weten we bij voorbaat dat het vooraf beoogde tempo niet wordt gehaald tenzij...

Essentieel is zo snel mogelijk per project te bepalen wie de probleemeigenaar is en welk mandaat deze organisatie c.q. de betreffende projectleider krijgt. Per project is het gewenst de uitvoeringsstrategie en daarbij behorende risico's goed te benoemen. Daarnaast dient maatschappelijk helderheid te komen over wat te doen als gronden niet tijdig beschikbaar komen. Risicomanagement kan daarbij worden ingezet. Tegelijkertijd is tussen overheden onderling een zakelijke houding nodig ten aanzien van te maken uitvoeringsafspraken. Dit vanuit het besef 'keuzen zijn gemaakt - mogelijk kan het beter - vooral nog voeren we dit uit, tenzij..'

Dit alles vraagt van alle betrokkenen een proactieve houding en duidelijkheid over wat wel of niet te doen. Dit vraagt de nodige procesmatige vaardigheden. Ook van bestuurders wordt de benodigde betrokkenheid gevraagd.

Zonder de hier geschetste cultuurverandering in samenwerken - de overheid als productiebedrijf - zullen we voldoende werkgelegenheid scheppen door te verantwoorden waarom voorgenomen maatregelen uiteindelijk toch niet tijdig gerealiseerd zijn. En dat doet geen recht aan het doel waarvoor de Europese Kaderrichtlijn Water van kracht is geworden: gecontroleerd realiseren van schoon water.

Karen Willemsen en Bert Pijpers (DHV)

De Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei, Waterschap Vallei & Eem en de provincies werken samen aan de uitvoering van de huidige water- en natuuropgave. Tijdens een ochtendbijeenkomst op 5 juni wordt informatie gegeven over wat nodig is in de Gelderse Vallei en hoe beleidsdoelen worden omgezet naar uitvoeringsprojecten. Een belangrijke kapstok is het Reconstructieplan 2005.

De bijeenkomst, georganiseerd door de Afdeling voor Waterbeheer KIVI NIRIA, vindt plaats bij Waterschap Vallei & Eem: Fokkerstraat 16 in Leusden.

'De dag van het Waterbeheer 2009. Uitvoeren mooie waterplannen, de nieuwe uitdaging!' is het thema van de bijeenkomst die dezelfde Afdeling voor Waterbeheer KIVI NIRIA, het ministerie van Verkeer en Waterstaat en de Unie van Waterschappen op 8 september houden in het Auditorium van het LEF Future Centre van Rijkswaterstaat in Utrecht.

Dit jaar besluiten overheden welke maatregelen nodig zijn om bij voorkeur al in 2015 te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water. Rode draad tijdens de bijeenkomst is de vraag of alle ambities te realiseren zijn. Ook het Nationaal Bestuursakkoord Water Actueel en het advies van de Deltacommissie 2008 komen aan de orde.

Voor meer informatie en aanmelding: bert.pijpers@duo-advies.nl of karen.willemsen@dhw.com.